

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

2550

Na temelju članka 18. stavka 6. Zakona o veterinarstvu (Narodne novine, broj 70/97., 105/01. i 172/03.), ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA KOJIMA MORAJU UDOVOLJAVATI FARME I UVJETIMA ZA ZAŠTITU ŽIVOTINJA NA FARMAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom određuju:

- a) uvjeti kojima moraju udovoljavati farme kopitara i papkara veće od 20 uvjetnih grla, farme peradi i kunića s više od 10 uvjetnih grla;
- b) uvjeti za zaštitu životinja koje se uzgajaju i/ili drže na farmama;
- c) postupak registracije farmi;
- d) sadržaj, oblik i način vođenja upisnika farmi.

(2) Iznimno od točke a) stavka 1. ovoga članka opći i posebni uvjeti koji se odnose na zaštitu životinja primjenjuju se na farme peradi u skladu s odredbama ovoga Pravilnika;

(3) Odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na:

- a) slobodnoživuće životinje u prirodi;
- b) životinje na natjecanjima, izložbama, kulturnim ili sportskim događajima ili aktivnostima;
- c) životinje za društvo;
- d) životinje za pokuse;
- e) bezkralježnjake.

Pojmovnik

Članak 2.

U ovom Pravilniku pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *Farma* – svako domaćinstvo, objekt ili u slučaju držanja životinja na otvorenom, mjesto na kojemu životinje borave i/ili se uzgajaju ili drže;
2. *Stado* – životinja ili skupina životinja držanih na farmi kao epidemiološkoj cjelini, a ako se na farmi odvojeno drži više od jednoga stada, smatra se da sve odvojene skupine životinja imaju isti zdravstveni status;
3. *Životinja* – svaka životinja koja se uzgaja i/ili drži u svrhu proizvodnje hrane, vune, kože, krzna ili u druge gospodarske svrhe;
4. *Tele* – govedo do šestog mjeseca starosti;
5. *Svinja* – životinja iz porodice *Sus scrofa*, bez obzira na starost, namijenjena uzgoju ili tovu;
6. *Nerast* – spolno zreo mužjak svinje, namijenjen uzgoju;
7. *Nazimica* – spolno zrela ženka svinje koja se još nije prasila;

8. *Krmača* – ženka svinje koja se prasila najmanje jednom;
9. *Dojna krmača* – ženka svinje u razdoblju od prasenja do odbića prasadi;
10. *Zasušena krmača* – ženka svinje u razdoblju od odbića prasadi do prasenja;
11. *Sisajuća prasad* – prasad od rođenja do odbića;
12. *Odbijena prasad* – prasad od odbića do desetog tjedna starosti;
13. *Tovljenici* (zajedno s mladom prasadi za daljnji uzgoj) – prasad od desetog tjedna starosti do klanja odnosno do spolne zrelosti,
14. *Kokoši nesilice* – kokoši vrste Gallus gallus, kad dostignu zrelost za nesenje, uzgajaju se za proizvodnju jaja koja nisu namijenjena valenju;
15. *Korisna površina* – površina kojoj kokoši nesilice imaju pristup bez ograničenja, u baterijskim kavezima mora biti široka najmanje 30 cm, ne smije biti strmija od 14%, visine najmanje 45 cm; površina za gnijezda ne uračunava se u korisnu površinu;
16. *Gnijezdo* – odvojen prostor za nesenje jaja za svaku kokoš pojedinačno ili za skupinu kokoši (zajedničko gnijezdište), čiji pod s kojim kokoši dolaze u dodir ne smije biti od žičane mreže;
17. *Stelja* – bilo koji materijal koji udovoljava etološkim potrebama kokoši;
18. *Nadležno tijelo* (u daljnjem tekstu: *Uprava*) – Uprava za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva;
19. *Uvjetno grlo* – životinja ili skupina istovrsnih životinja težine 500 kg, računajući najveću težinu proizvodne kategorije;
20. *Posjednik* – svaka fizička ili pravna osoba koja je odgovorna za životinje ili se brine za njih trajno ili privremeno.

Obveze posjednika životinja

Članak 3.

(1) Posjednik životinja mora:

- prijaviti nadležnom veterinarskom uredu, ukoliko to već nije učinio u skladu s posebnim propisom, držanje jedne ili više životinja, a perad i kuniće obavezan je prijaviti ako drži najmanje jedno uvjetno grlo;
- omogućiti obavljanje poslova ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji, ne dovodeći u pitanje druge posebne propise;
- u slučaju sumnje na pojavu zarazne ili druge bolesti koja se obvezno prijavljuje, odmah obavijestiti ovlaštenog veterinara nadležne veterinarske organizacije;
- obavijestiti ovlaštenog veterinara nadležne veterinarske organizacije o dolasku životinja na farmu.

(2) U slučaju stada službeno slobodnog od određene bolesti životinja, posjednik je dužan izolirati novonabavljene životinje prije uvođenja u stado kako bi se omogućilo da ih pregleda ovlašten veterinar nadležne veterinarske organizacije i ako je potrebno uzme uzorke za dijagnostičke pretrage.

Obveze ovlaštenog veterinara na farmi

Članak 4.

Osim prava i obveza određenih Zakonom, ovlašteni veterinar nadležne veterinarske organizacije:

- može s vlasnikom farme biti jedino u odnosu koji ne dovodi u sumnju njegovu nepristranost;
- mora redovito usavršavati znanja iz područja zaštite zdravlja životinja i propisa koji se odnose na zdravlje životinja;

- mora dati posjedniku životinja odgovarajuće informacije i pomoć kako bi se poduzele sve propisane i druge mjere za zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja i održavanje statusa stada, osobito u odnosu na programe iskorjenjivanja bolesti životinja koje određuje Uprava;
- mora kontrolirati jesu li životinje u stadu označene;
- mora kontrolirati udovoljavanje uvjetima za certificiranje zdravlja životinja u stadu, životinja koje se uvode u stado i životinja koje se stavljaju u promet;
- mora kontrolirati posjednika u odnosu na obvezu prijavljivanja pojave zaraznih bolesti životinja i bilo kojeg čimbenika rizika za zdravlje i dobrobit životinja i zdravlje ljudi;
- mora osigurati da se što prije utvrdi uzrok uginuća životinja te kontrolirati način i mjesto neškodljivog uklanjanja uginulih životinja;
- mora kontrolirati higijenske uvjete u stadu, odnosno na mjestima gdje se životinje uzgajaju i/ili drže.

Upisnik farmi

Članak 5.

(1) Elektronska baza podataka o farmama (u daljnjem tekstu: upisnik farmi) je sastavni dio jedinstvenog registra domaćih životinja.

(2) Upisnik farmi mora sadržavati:

- a) identifikacijski broj farme koji se sastoji od koda zemlje (HR) i ne više od 12 znamenki, a za uzgoje kokoši nesilica identifikacijski broj farme mora sadržavati i kod iz članka 59. stavka 3. točke h) ovoga Pravilnika;
- b) ime i prezime/naziv te adresu/sjedište vlasnika/korisnika farme;
- c) lokaciju farme uključujući zemljopisne (X, Y) koordinate;
- d) vrste životinja na farmi;
- e) broj životinja na farmi;
- f) vrstu proizvodnje;
- g) maksimalan kapacitet objekta, izražen brojem životinja koje se mogu istovremeno uzgajati na farmi, u skladu s odobrenom projektnom dokumentacijom. Za već izgrađene farme koje nemaju obvezu izrade tehnološke dokumentacije, maksimalan kapacitet u skladu s odredbama ovoga Pravilnika koje uređuju pitanje zaštite životinja;
- h) naziv ovlaštene veterinarske organizacije te ime i prezime ovlaštenog veterinaru odgovornog za provedbu propisanih mjera;
- i) ime i prezime veterinarskog inspektora nadležnog na području gdje se farma nalazi.

(3) U upisnik farmi moraju biti upisane sve farme, bez obzira na broj uvjetnih grla, osim farmi peradi i kunića s manje od jednog uvjetnog grla.

(4) Identifikacijski broj farme iz stavka 2. točke a) ovoga članka može se koristiti i u druge svrhe osim za potrebe ovoga Pravilnika.

II. OPĆI UVJETI IZGRADNJE I UREĐENJA OBJEKTA

Lokacija i krug farme

Članak 6.

Farme iz članka 1. ovoga Pravilnika mogu se graditi na lokaciji koja mora biti na području i u zoni koja u odnosu na vrstu proizvodnje i ekološke čimbenike neće ugrožavati ili biti ugrožena od stambenih i drugih objekata u bližoj ili daljnjoj okolini, u skladu s posebnim propisima iz područja prostornog uređenja i zaštite okoliša.

Članak 7.

(1) Farme iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju se graditi na kompaktnom i ocjeditom tlu s niskom razinom podzemnih voda, te izvan zona koje mogu biti ugrožene poplavama i klizanjem terena.

(2) Odredbe članka 6. ovoga Pravilnika i stavka 1. ovoga članka ne odnose se na već izgrađene farme.

Članak 8.

Površina zemljišta za farmu mora biti dostatna i odgovarati kapacitetu, broju i veličini sagrađenih objekata, da bi se osigurala njihova funkcionalna povezanost i dovoljna međusobna udaljenost.

Članak 9.

(1) Ulaz na farmu iz članka 1. ovoga Pravilnika mora biti nadziran. O ulasku i izlasku ljudi i životinja u/iz kruga farme posjednik je dužan voditi evidenciju.

(2) Krug farme iz članka 1. ovoga Pravilnika mora biti ograđen prikladnom ogradom koja sprječava nekontroliran ulazak ljudi i životinja.

(3) Krug farme iz članka 1. ovoga Pravilnika mora biti dovoljno prostran da osigura funkcionalnu povezanost pojedinih objekata, a sve površine kruga koje nisu betonirane ili asfaltirane moraju biti uredno održavane.

(4) Zabranjeno je držanje više od jedne vrste životinja unutar istog objekta na farmi.

Prilazni putovi

Članak 10.

(1) Prilazni putovi i putovi unutar farme iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju biti dovoljno široki i od čvrstog materijala, uključujući i šljunak. Ispred svakog objekta na farmi mora biti betonirana ili asfaltirana površina za lakše kretanje vozila.

(2) Putovi u krugu farme iz članka 1. ovoga Pravilnika moraju biti pogodni za čišćenje i pranje, a uz njih se mora nalaziti dovoljan broj hidranata i slivnika.

(3) Putovi u krugu farme iz članka 1. ovoga Pravilnika, u skladu s ovim Pravilnikom, jesu »čisti putovi« koji se koriste za dovoz životinja, krmnih smjesa i čiste stelje i opreme, odnosno »nečisti putovi« za odvoz gnoja kod izgnojavanja, otpadnih voda i lešina.

(4) Putovi iz stavka 3. ovog članka ne smiju se međusobno križati.

Ulaz na farmu s više od 100 uvjetnih grla

Članak 11.

(1) Na ulazu na farmu s više od 100 uvjetnih grla kopitara i papkara mora biti odvojen kolni i pješački ulaz. Na kolnome i pješačkome ulazu moraju biti izgrađene dezinfekcijske barijere dimenzija $6,0 \times 3,0 \times 0,25$ m i $1,0 \times 0,5 \times 0,05$ m ispunjene vodenom otopinom dezinficijensa. Dezinfekcijske barijere moraju biti izgrađene na način koji omogućava čišćenje i pranje te ispuštanje tekućeg sadržaja kroz drenažni otvor.

(2) Upravna zgrada na farmi iz stavka 1. ovoga članka može biti smještena na ulazu na farmu.

(3) Upravna zgrada na farmi iz stavka 1. ovoga članka, sastoji se od:

- a) potrebnog uredskog prostora;
- b) prostorije za ovlaštenog veterinaru i veterinarskog inspektora;
- c) prostorije za odmor radnika s čajnom kuhinjom;
- d) odvojenih garderoba prema spolu u čistom i nečistom dijelu;
- e) pripadajućih sanitarnih čvorova;
- f) prostorije za čuvanje dezinficijensa.

(4) Na farmi iz stavka 1. ovoga članka ured, garderoba i sanitarni čvor može se urediti u pretprostoru jednog objekta.

Opskrba vodom

Članak 12.

(1) Farme iz članka 1. ovog Pravilnika moraju biti opskrbljene dovoljnom količinom vode za piće iz javnog vodovoda ili vlastitog bunara. Voda za piće mora biti kontrolirana i mora udovoljavati standardima propisanim za vodu za piće.

(2) Za pranje nastambi može se koristiti i voda koja ne udovoljava standardima za vodu za piće.

Odvod otpadnih voda i zbrinjavanje krutog fekalnog otpada

Članak 13.

(1) Oborinske vode mogu se ulijevati u kanalizaciju ili prirodni recipijent bez pročišćavanja.

(2) Otpadne vode, koje nastaju tijekom proizvodnog procesa ili pranja objekta i opreme, moraju se sakupljati u vodonepropusnoj laguni.

(3) Odvoz otpadnih voda na obradive površine mora biti u skladu s Pravilnikom o zaštiti poljoprivrednih zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (»Narodne novine«, br. 15/1992).

(4) Fekalne vode sakupljaju se u odvojenu septičku jamu ili se ispuštaju u kanalizaciju.

(5) Prostor za odlaganje i zbrinjavanje gnoja i gnojovke iz objekta mora biti smješten/izgrađen tako da se spriječi zagađivanje okoliša i raznošenje štetnih bioloških zagađivača.

Izgradnja farme

Članak 14.

Farme iz članka 1. ovog Pravilnika moraju biti izgrađene u skladu sa stručnim zoohigijenskim načelima, na način koji će omogućiti optimalne mikroklimatske i zoohigijenske uvjete, svojstvene pojedinoj vrsti životinja, primjenu racionalne tehnologije proizvodnje te osigurati dobro zdravstveno stanje i dobrobit životinja.

Prostorije i oprema

Članak 15.

(1) Unutrašnjost objekta (podovi, zidovi, stropovi i oprema) mora biti prilagođena vrsti proizvodnje i izrađena od materijala koji nije štetan za zdravlje životinja i koji se može jednostavno čistiti, prati i dezinficirati.

(2) U objektima na farmi mora se osigurati osvjetljenje i mikroklima, primjerena vrsti i kategoriji životinja.

(3) Podovi moraju biti glatki ali ne skliski, te moraju imati odgovarajući pad prema odvodnim kanalima koji se nalaze uzduž sredine objekta ili uz postrane uzdužne zidove.

(4) Zidovi moraju biti izgrađeni od odgovarajućeg građevinskog materijala te po potrebi i ovisno o vrsti i kategoriji životinja, imati odgovarajuću toplinsku izolaciju.

(5) Stropovi u proizvodnim objektima mogu biti u horizontalnoj izvedbi ili pratiti krovnu konstrukciju te imati, prema potrebi, odgovarajuću toplinsku izolaciju.

(6) Ako objekt za uzgoj i/ili držanje životinja ima prozore ili dovodne otvore za svježi zrak i/ili svjetlo, isti moraju imati okvire od nehrđajućeg materijala i biti zaštićeni mrežama protiv ulaza glodavaca, ptica i kukaca.

Članak 16.

(1) Farme iz članka 1. ovog Pravilnika, osim prostorija/prostora u objektima u kojima se drže životinje moraju osigurati prostor/prostoriju za smještaj, sortiranje i skladištenje hrane za životinje.

(2) Farme u kojima se obavlja proizvodnja rasplodnih ili konzumnih jaja, pored prostorija iz stavka 1. ovoga članka, moraju imati i prostoriju za sanitarnu obradu jaja, odnosno prostoriju za sakupljanje i privremeno skladištenje konzumnih jaja, koja mora biti fizički odvojena od proizvodnog dijela objekta.

(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, u slučaju većeg broja objekata unutar proizvodnog kruga farme, propisane prostorije mogu se izgraditi na ulazu u čisti dio kruga farme u sklopu uredskih prostorija, uz uvjet da se sanitarni dio nalazi u čistom, a uredski dio u nečistom dijelu. Sanitarni čvor mora imati sustav odvojenih muških i ženskih garderoba (čistu i nečistu), s tuševima i uređajem za pranje ruku, zahode, hladnu i toplu vodu.

(4) Zabranjeno je unošenje hrane životinjskog podrijetla u proizvodne prostorije objekata ili garderobe.

Zbrinjavanje lešina

Članak 17.

Farme iz članka 1. ovog Pravilnika moraju osigurati zbrinjavanje lešina u skladu sa Zakonom.

Poslovi dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije

Članak 18.

Poslove dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (DDD) na farmi mogu obavljati samo pravne i/ili fizičke osobe koje posjeduju rješenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva o udovoljavanju propisanim uvjetima.

III. ZAŠTITA ŽIVOTINJA NA FARMAMA:OPĆI UVJETI

Obveze posjednika

Članak 19.

(1) Posjednik mora poduzeti sve potrebne mjere da osigura zaštitu životinja za koje se brine, te osigurati da se životinjama ne prouzroče nepotrebni bolovi, ozljede, patnje i bolest.

(2) Potrebno je osigurati da su uvjeti u kojima se životinje uzgajaju i/ili drže, a s obzirom na vrstu životinje, njezin stupanj razvoja, prilagodbe i udomaćenosti te fiziološke i etološke potrebe, u skladu s postojećom praksom i znanstvenim saznanjima.

Osooblje

Članak 20.

Za životinje se mora brinuti dovoljan broj osoba s odgovarajućim znanjem i stručnom osposobljenošću, koji se prema njima odgovorno odnose.

Kontrola životinja

Članak 21.

(1) Sve životinje na farmama čija je zaštita ovisna o redovitoj brizi posjednika moraju biti pregledane najmanje jednom dnevno. Životinje u drugim sustavima uzgoja treba pregledati u vremenskim razmacima koji osiguravaju zaštitu životinja.

(2) U objektima moraju biti osigurani uvjeti za potreban nadzor, uključujući i dovoljno osvjetljenje objekta (fiksno ili prijenosno), tako da pregled životinja može biti obavljen u bilo koje doba.

Bolesne, ozlijeđene i iscrpljene životinje

Članak 22.

(1) Bolesnim, ozlijeđenim i iscrpljenim životinjama mora biti odmah osigurana odgovarajuća briga.

(2) Bolesne, ozlijeđene ili iscrpljene životinje moraju biti držane odvojeno od drugih životinja u prostorijama/prostorima sa suhom i udobnom steljom.

(3) Posjednik mora pravovremeno zatražiti veterinarsku pomoć za bolesne ili ozlijeđene životinje te kod poroda ukoliko je to potrebno i osigurati odgovarajuću njegu bolesnih, ozlijeđenih i iscrpljenih životinja.

Evidencija

Članak 23.

(1) Posjednik mora posjedovati evidenciju o liječenju životinja te evidenciju uginuća u koju mora redovito upisivati uginuća životinja. Ako se istovjetni podaci vode u druge svrhe, mogu se koristiti i za potrebe ovoga Pravilnika.

(2) Evidencije iz stavka 1. ovoga članka posjednik mora čuvati najmanje 3 godine od zadnjeg unosa podataka te ih je dužan dati na uvid na zahtjev nadležnog veterinarskog inspektora.

Sloboda kretanja

Članak 24.

(1) Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti, pasmini, starosti, stupnju razvoja, prilagođenosti i udomaćenosti, te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim saznanjima koja će spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.

(2) Ako je životinja stalno ili redovno privezana, treba joj na temelju postojeće prakse i znanstvenih saznanja, osigurati dovoljno prostora u skladu s njezinim fiziološkim i etološkim potrebama.

Objekti

Članak 25.

(1) Objekti i oprema za zaštitu životinja moraju biti izgrađeni i održavani tako da nemaju oštih rubova ili izbočenih dijelova koji bi mogli uzrokovati ozljeđivanje životinja.

(2) Osvjetljenje, temperatura i vlažnost zraka, kruženje zraka, koncentracija plinova i prašine u zraku, te higijena i intenzitet buke u prostorima u kojima se nalaze životinje, moraju biti u granicama koje nisu štetne za životinje.

(3) Životinje u objektima ne smiju biti cijelo vrijeme u mraku. Tamo gdje nema dovoljno prirodne svjetlosti mora biti osigurana primjerena umjetna rasvjeta. U slučaju korištenja umjetnog osvjetljenja treba odrediti vrijeme za odmor životinja tijekom kojega životinje moraju biti u mraku.

(4) Električne instalacije moraju biti izvedene u skladu s posebnim propisima kao i ugradnja električne opreme.

Životinje držane izvan objekta

Članak 26.

Životinje koje se drže izvan objekta moraju biti zaštićene od nepovoljnih vremenskih uvjeta, grabežljivaca i drugih opasnosti za njihovo zdravlje.

Automatska i mehanička oprema

Članak 27.

(1) Posjednik mora osigurati pregled automatske i mehaničke opreme u objektima jednom dnevno. Uočeni kvarovi moraju biti odmah otklonjeni, a ako to nije moguće treba osigurati odgovarajuće mjere za osiguranje zdravlja i dobrobiti životinja. Dok se kvar ne popravi moraju biti osigurane alternativne metode radi održavanja zdravlja i zaštite životinja.

(2) U slučaju umjetnog prozračivanja objekata mora biti osiguran alarmni sustav koji osobu koja se brine za životinje upozorava na kvar u sustavu za prozračivanje. Alarmni sustav mora biti redovno održavan i provjeravan u skladu sa uputama proizvođača. Mora biti osiguran i alternativni sustav prozračivanja koji je, do uklanjanja kvara na glavnom sustavu, dovoljan za očuvanje zdravlja i zaštitu životinja.

Hrana, voda i druge tvari

Članak 28.

(1) Životinjama mora biti osigurana primjerena hrana, u dovoljnim količinama, koja odgovara njihovoj starosti i vrsti, u svrhu očuvanja njihova zdravlja i zaštite. Životinjama se hrana ili voda ne smije nuditi na način koji uzrokuje nepotrebnu patnju ili ozljede. Hrana ili voda ne smije sadržavati tvari koje bi uzrokovale nepotrebnu patnju ili ozljede životinja.

(2) Hrana mora biti dostupna svim životinjama u vremenskim razmacima koji odgovaraju njihovim fiziološkim potrebama.

(3) Voda mora biti dostupna svim životinjama ili se napajanje mora osigurati na drugi način.

(4) Oprema za napajanje i hranjenje mora biti oblikovana, izrađena i postavljena tako da spriječi kontaminaciju vode i hrane te da se ozljede zbog guranja pri hranjenju i napajanju svedu na najmanju mjeru.

(5) U hranu za životinje smiju se dodavati samo dopuštene tvari koje se koriste u preventivi, liječenju i u zootehničke svrhe.

Uzgoj i postupanje sa životinjama

Članak 29.

(1) Zabranjene su metode ekstenzivnih i intenzivnih uzgoja koje životinjama mogu prouzročiti nepotrebne patnje ili koje štetno djeluju na životinje, uključivši i njihovo zdravlje. Iznimno je dopušteno provođenje određenih kratkotrajnih postupaka, bez trajnih ozljeda.

(2) Životinje se smije uzgajati samo ako se na temelju njihovog genotipa ili fenotipa može očekivati da to neće štetno djelovati na njihovo zdravlje i zaštitu.

Inspeksijski nadzor

Članak 30.

(1) Veterinarski ured mora izraditi godišnji program inspekcijskog nadzora na statistički reprezentativnom uzorku farmi.

(2) Veterinarski uredi su dužni izraditi izvješća o obavljenim inspekcijskim nadzorima na farmi za proteklu godinu na obrascu iz Priloga ovoga Pravilnika te ih do kraja veljače tekuće godine dostaviti Upravi.

(3) Inspekcijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka može se obaviti i tijekom nadzora farme u druge svrhe.

IV. ZAŠTITA ŽIVOTINJA NA FARMAMA: POSEBNI UVJETI

A) ZAŠTITA TELADI U UZGOJU

Način držanja teladi

Članak 31.

- (1) Pri držanju teladi na farmama u svrhu uzgoja ili tova, moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- a) telad starija od 8 tjedana ne smije biti smještena pojedinačno, nego samo u skupinama;
 - b) telad može biti držana i u individualnim boksovima u slučaju kada doktor veterinarske medicine (u daljnjem tekstu: veterinar) odredi da je takav način držanja potreban zbog zdravstvenih ili etoloških razloga;
 - c) individualni boksovi za telad, osim za telad koja je odvojena u posebne boksove iz zdravstvenih razloga, moraju imati takve pregradne stijenke da se telad može međusobno vidjeti i dodirivati;
 - d) širina individualnog boksa mora biti najmanje jednaka visini grebena teleta, mjereno u stojećem položaju;
 - e) dužina individualnog boksa mora biti najmanje jednaka dužini teleta i to počevši od vrha nosa do stražnjeg ruba sjedne kosti, pomnoženo faktorom 1,1;
 - f) kad se telad drži u individualnim odjeljcima ili na vezu, stijenke kojima je odijeljena moraju biti perforirane te ne smiju biti niže od 90 cm +/- 10% ili $0,80 \times$ visina grebena teleta;
 - g) sva telad u skupini mora imati dovoljno prostora da se može okrenuti, ustati i leći;
 - h) najmanja podna površina koja mora biti osigurana za svako tele u skupini, iznosi:

Živa vaga teleta (kg)	Najmanja podna površina po životinji (m ²)
manje od 150	1,5
150 – 220	1,7
220 i više	1,8

(2) Odredbe iz stavka 1. ovoga članka ne odnose se na:

- a) farme s 5 i manje teladi;
- b) telad uz majke koja još siše.

Osvjetljenje

Članak 32.

- (1) Telad smještena u objektima ne smije biti u stalnom mraku. Mora biti osigurano zadovoljavajuće prirodno ili umjetno osvjetljenje jačine najmanje 80 luksa. Umjetno osvjetljenje mora odgovarati najmanje prirodnom osvjetljenju u vremenu od 9 do 17 sati.
- (2) U objektu mora biti osigurano dovoljno jako osvjetljenje, fiksno ili prijenosno, tako da se u svakom trenutku može obaviti pregled teladi.

Kontrola teladi

Članak 33.

- (1) Posjednik mora najmanje dva puta dnevno osigurati pregled teladi u objektu, a teladi držane izvan objekta najmanje jednom dnevno.
- (2) Za svako tele koje pokazuje znakove bolesti ili ozljede potrebno je odmah osigurati potrebnu brigu, a po potrebi i veterinarsku zaštitu.
- (3) U slučaju potrebe bolesna ili ozlijeđena telad mora biti izdvojena i primjereno smještena u odjeljku sa suhom udobnom steljom.

Prostor za telad

Članak 34.

Prostori za telad moraju biti takvi da svako tele može bez teškoća leći, ležati, ustati i njegovati se.

Vezanje

Članak 35.

- (1) Telad ne smije biti vezana.
- (2) Iznimno je dopušteno vezanje teladi držane u skupini samo tijekom hranjenja mlijekom ili mliječnim nadomjestkom, ne dulje od jednog sata.
- (3) Oprema za vezanje ne smije uzrokovati ozljede životinja, ne smije biti zategnuta te mora omogućavati nesmetano ustajanje, lijeganje, stajanje i njegu tijela.
- (4) Opremu za vezanje treba redovno pregledavati da bi se rizik od gušenja ili ozljede teleta sveo na najmanju mjeru.

Odjeljci, oprema, posuđe

Članak 36.

- (1) Toplinska izolacija, grijanje i ventilacija objekta moraju osiguravati cirkulaciju zraka, razinu prašine, temperaturu, relativnu vlažnost zraka i koncentraciju plinova u granicama u kojima ne djeluju štetno na telad.
- (2) Objekte za držanje teladi, odjeljke, opremu i posuđe koje se koristi za telad treba redovno čistiti i dezinficirati.
- (2) Feces, mokraću te nepojedenu ili rasutu hranu treba redovno odstranjivati.

Pod

Članak 37.

- (1) Podovi moraju biti glatki, ali ne skliski, tako da ne dolazi do ozljeda teladi te izgrađeni tako da ne uzrokuju ozljede ili patnje teladi za vrijeme stajanja ili ležanja. Podovi moraju odgovarati veličini i masi teleta te imati tvrdu, ravnu i stabilnu površinu.

- (2) Sva telad mora cijelo vrijeme imati neograničen pristup ležištu koje mora biti udobno, čisto i suho te ne smije djelovati štetno na telad.
- (3) Svoj teladi mlađoj od dva tjedna treba osigurati čistu, suhu i za zdravlje teleta neškodljivu stelju.

Napajanje i hranjenje

Članak 38.

- (1) Teladi mora biti osigurana odgovarajuća prehrana u skladu s njihovom starosti, tjelesnom masom te etološkim i fiziološkim potrebama.
- (2) Hrana za telad mora sadržavati dovoljno željeza, čime se osigurava prosječna vrijednost krvnog hemoglobina od najmanje 4,5 mmol/l.
- (3) Teladi starijoj od dva tjedna mora biti osigurana vlaknasta hrana primjerene kvalitete na način da je mogu konzumirati kada žele. Količina hrane s probavljivim vlaknima povisuje se od 50 g do 250 g na dan za telad od 8 do 20 tjedana starosti.
- (4) Teladi se ne smiju stavljati brnjice.
- (5) Sva telad starija od 2 tjedna mora biti hranjena najmanje dva puta dnevno. Pri skupnom držanju i pri restriktivnom hranjenju bez upotrebe automatske opreme za hranjenje sva telad istovremeno mora imati nesmetan pristup hrani.
- (6) Sva telad mora imati pristup do svježe i čiste pitke vode u dovoljnim količinama ili njihove potrebe za tekućinom moraju biti zadovoljene drugim, za napajanje primjerenim tekućinama.
- (7) U slučaju visoke temperature okoliša ili u slučaju bolesne teladi, svježa i čista voda za piće mora biti dostupna cijelo vrijeme.
- (8) Oprema za hranjenje i napajanje mora biti oblikovana, izrađena i ugrađena te održavana tako da se kontaminacija vode i hrane smanji na najmanju mjeru.
- (9) Svako tele mora primiti kravlji kolostrum što prije nakon telenja, a svakako u prvih 6 sati života.

B) ZAŠTITA SVINJA NA FARMI

1. OPĆI UVJETI ZA SVE KATEGORIJE SVINJA

Način držanja svinja

Članak 39.

- (1) Najmanja podna površina koja mora biti osigurana za svako prase ili tovljenika koji se drže u skupini, osim nazimica nakon osjemenjivanja i krmača, je:

Živa vaga svinja (kg)	Podna površina po životinji (m²)
do 10	0,15
10 – 20	0,20
20 – 30	0,30
30 – 50	0,40
50 – 85	0,55
85 – 110	0,65

više od 110	1,00
-------------	------

(2) Najmanja podna površina za životinje držane skupno mora iznositi za nazimice nakon osjemenjivanja 1,64 m², a za krmače 2,25 m².

(3) Ako se u skupini nalazi 5 ili manje životinja, podna površina po životinji mora biti uvećana za 10%.

(4) Ako se u skupini nalazi 40 ili više životinja, podna površina po životinji može biti manja za 10%.

(5) Za suprasne svinje najmanja podna površina punog poda mora biti 0,95 m² za nazimice i 1,30 m² za krmače. Drenažni otvori mogu zauzimati najviše 15% navedene površine.

(6) Ako se svinje držane u skupinama drže na podu s betonskim rešetkama, mora biti:

a) najveći razmak među rešetkama:

Kategorija svinja	Najveći razmak među rešetkama (mm)
Prasad	11
Odbijena prasad	14
Tovljenici	18
Nazimice i krmače	20

b) najmanja širina rešetki:

Kategorija svinja	Najmanja širina rešetki (mm)
Prasad i odbijena prasad	50
Tovljenici, nazimice i krmače	80

Osvjetljenje

Članak 40.

(1) Svinje držane u objektima ne smiju biti cijelo vrijeme u mraku. Mora biti osigurano osvjetljenje od najmanje 40 luksa (lx), najmanje 8 sati dnevno.

(2) Na raspolaganju mora biti i stalan dovoljno jak izvor svjetla tako da je u svakom trenutku moguće obaviti pregled svinja.

Buka

Članak 41.

U objektima u kojima se drže svinje buka ne smije biti viša od 85 dB. Treba izbjegavati stalnu ili iznenadnu buku.

Kontrola svinja

Članak 42.

Posjednik mora najmanje jednom dnevno osigurati pregled životinja.

Agresivnost skupno držanih svinja

Članak 43.

Svinje koje su pretjerano agresivne prema drugim jedinkama u skupini ili svinje koje su izložene takvoj agresiji treba premjestiti i držati u individualnim odjeljcima. U tom slučaju odjeljak mora biti dovoljno velik da se svinja može bez teškoća okrenuti, ustati i leći.

Vežanje

Članak 44.

Vežanje krmača i nazimica je zabranjeno.

Odjeljci i oprema

Članak 45.

- (1) Odjeljke i opremu koji se koriste za svinje treba redovno čistiti i dezinficirati.
- (2) Feces i mokraću te nepojedenu ili razbacanu hranu treba redovno odstranjivati.

Podovi i prostor za ležanje

Članak 46.

- (1) Podovi moraju biti glatki, ali ne skliski te napravljeni i održavani tako da ne prouzroče ozljede, bolesti i patnju svinja. Moraju odgovarati veličini i težini životinje, a ako nisu prekriveni stieljom, površina mora biti ravna, čvrsta i stabilna.
- (2) Sve svinje moraju imati pristup prostoru za ležanje (ležištu), koji mora biti udoban, čist, suh i ne smije biti štetan za životinje. Mora biti osigurano dovoljno prostora da sve svinje istovremeno leže, normalno ustaju i liježu.
- (3) Prostor za svinje mora biti takav da se svinje mogu vidjeti međusobno, a tjedan dana prije prasnja krmače i nazimice je potrebno odvojiti od ostalih svinja.

Napajanje i hranjenje

Članak 47.

- (1) Svinje moraju biti hranjene najmanje jednom dnevno. Ukoliko svinje držimo u skupinama i na restriktivnoj prehrani, a bez upotrebe automatskih uređaja za pojedinačnu raspodjelu hrane, moramo osigurati da su sve svinje istovremeno nahranjene.
- (2) Sve svinje starije od dva tjedna moraju cijelo vrijeme imati pristup svježoj i čistoj vodi za piće u dovoljnim količinama.
- (3) Oprema za hranjenje i napajanje mora biti oblikovana, napravljena i namještena te održavana tako da kontaminacija vode i hrane bude svedena na najmanju moguću mjeru.

Slama ili drugi materijali odnosno predmeti

Članak 48.

Svim svinjama mora biti na raspolaganju slama ili drugi materijal odnosno predmeti za zadovoljenje njihovih etoloških potreba u svrhu sprječavanja grizenja repova i drugih poremećaja ponašanja.

Skraćivanje zubi, rezanje repova

Članak 49.

(1) Zabranjeni su svi zahvati koji se ne izvode u svrhu liječenja ili u dijagnostičke svrhe te oni koji se ne odnose na propisano označavanje svinja, a koji mogu prouzročiti ozljede ili gubitak osjetljivog dijela tijela ili promjenu građe kosti, osim:

- a) brušenja ili rezanja zubi u prasadi, koje je dopušteno obavljati samo do sedmog dana starosti prasadi, pri čemu se treba oblikovati glatka površina;
- b) skraćivanja zubi nerasta kada je to potrebno zbog sprječavanja ozljeda drugih životinja ili iz sigurnosnih razloga;
- c) rezanja dijela repa;
- d) kastracije muške prasadi na način koji ne uključuje trganje tkiva;
- e) stavljanja nosnih obruča (kolutova) i to samo svinjama koje se drže izvan objekata.

(2) Skraćivanje repova i zubi obavlja se na sljedeći način:

- a) ne smije se obavljati rutinski već samo u slučajevima opasnosti od ozljeda i ozljeda vimena krmača te uški ili repova druge prasadi;
- b) prije provođenja navedenih zahvata potrebno je primijeniti druge mjere za sprječavanje grizenja repova i drugih smetnji u ponašanju, pri čemu treba obratiti pažnju uređenju okoliša i gustoći naseljenosti. Da bi se izbjegle smetnje u ponašanju životinja potrebno je izmijeniti nepovoljne životne uvjete ili način uzgoja životinja.

(3) Sve zahvate iz stavka 1. i 2. ovoga članka smije obaviti samo veterinar ili druga odgovarajuće osposobljena osoba, pod nadzorom veterinaru.

(4) Kastraciju i skraćivanje repova prasadi starije od 7 dana smije obaviti samo veterinar uz upotrebu anestezije ili dugotrajne analgezije.

2. POSEBNI UVJETI ZA RAZLIČITE KATEGORIJE SVINJA

Nerasti

Članak 50.

(1) Odjeljci za neraste moraju biti smješteni i izgrađeni tako da se nerast može okrenuti bez teškoća te da može čuti, namirisati i vidjeti ostale svinje.

(2) Slobodna podna površina odjeljka za odrasloga nerasta mora iznositi najmanje 6 m².

(3) Ako je odjeljak u kojem se drži nerast namijenjen i za pripust, slobodna podna površina za odraslog nerasta mora iznositi najmanje 10 m².

Krmače i nazimice

Članak 51.

(1) Krmače i nazimice moraju, u razdoblju od 4 tjedna nakon osjemenjivanja do 1 tjedan prije očekivanog prasenja, biti držane u skupinama.

(2) Stranice odjeljka u kojem se nalazi skupina svinja iz stavka 1. ovoga članka moraju biti duže od 2,8 m. Ako se u skupini nalazi 5 i manje životinja stranice odjeljka moraju biti duže od 2,4 m.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, na farmama s manje od 10 krmača i nazimica, životinje u razdoblju od 4 tjedna nakon osjemenjivanja do 1 tjedan prije očekivanog prasenja mogu biti držane u individualnim odjeljcima, tako da imaju dovoljno prostora da se mogu okrenuti bez teškoća.

(4) Potrebno je poduzeti sve potrebne mjere da među svinjama držanim skupno ne dolazi do agresivnosti.

- (5) Bređe svinje i nazimice moraju biti, ukoliko je to potrebno, podvrgnute tretmanu uklanjanja unutarnjih i vanjskih nametnika, a prije smještanja u odjeljeke za prasenje moraju biti temeljito očišćene.
- (6) Tjedan dana prije predviđenoga datuma prasenja, bređe svinje i nazimice moraju na raspolaganju imati čist, primjereno suh prostor za odmor te primjerene materijale za izgradnju gnijezda, osim ako to nije onemogućeno zbog sustava perforiranog poda i odstranjivanja gnoja.
- (7) Za ležište svakoj bređoj svinji ili nazimici mora biti osiguran dovoljno velik prostor koji omogućava nesmetano prasenje ili pomaganje pri prasnju.
- (8) Odjeljci za prasenje moraju imati pregradu kojom se prostor za prasenje odvaja od preostalog dijela boksa.
- (9) Svinje trebaju dobivati dovoljne količine hrane. Svim bređim svinjama treba osigurati dovoljno hrane s visokim udjelom sirove vlaknine te dovoljne količine energetski bogate hrane, kako bi životinje bile site te zadovoljile potrebu za žvakanjem.
- (10) Svinjama i nazimicama mora biti omogućen materijal kojim će se zanimati, a koji udovoljava uvjetima iz članka 48. ovoga Pravilnika.

Prasad prije odbića

Članak 52.

- (1) Prasadi koja još sisa mora biti osiguran dovoljno zagrijan prostor, čist, suh i udoban te odvojen od prostora za krmaču. Prostor za ležanje mora biti prekriven pokrovom, slamom ili drugim primjerenim materijalom te omogućiti svojoj prasadi istovremeno odmaranje.
- (2) U slučaju da je krmača ukliještena prasadi mora biti omogućeno nesmetano sisanje.
- (3) Prasad je dopušteno odbiti od sise nakon 28 dana starosti.
- (4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka prasad je dopušteno odbiti od sise i 7 dana ranije, ako je preseljena u očišćene i dezinficirane objekte koji su odvojeni od objekata za svinje. Prasad može biti odbijena od sise i ranije, ako je to potrebno zbog dobrobiti ili zdravlja krmača ili prasadi.

Prasad od četvrtog do desetog tjedna starosti i tovljenici

Članak 53.

- (1) Prasad od četvrtog do desetog tjedna starosti koja će biti držana u skupinama, što prije nakon odbića mora biti organizirana u skupine te se moraju poduzeti sve potrebne mjere za sprječavanje međusobnih borbi koje prelaze granice prilagodbe.
- (2) Prasad iz stavka 1. ovoga članka i tovljenici moraju se organizirati u stabilne skupine koje se što je manje moguće međusobno miješaju. Ako je potrebno miješati skupine to treba učiniti što ranije nakon organiziranja skupina, a najkasnije 7 dana nakon odbića od sise. U tome slučaju svoj prasadi treba osigurati jednake mogućnosti za bijeg od ostale prasadi.
- (3) Kad se utvrde znakovi ustrajne borbe između jedinki odmah je potrebno poduzeti potrebne mjere, kao što je dodavanje slame u odjeljak ili drugih materijala za istraživanje. U slučaju krajnje potrebe mora se izdvojiti i držati odvojeno napadača ili napadnutu jedinku.
- (4) Da bi se omogućilo miješanje svinja, upotreba sredstava za smirenje dopuštena je samo u izuzetnim slučajevima i to samo od strane veterinarara.

C) MINIMALNI UVJETI ZA ZAŠTITU KOKOŠI NESILICA

Članak 54.

- (1) Odredbe ove točke ne odnose se na farme:

- a) s manje od 350 kokoši nesilica;
- b) za uzgoj matičnog jata nesilica.

(2) Na farme iz stavka 1. ovoga članka, u dijelu koji se odnosi na zaštitu kokoši nesilica, primjenjuju se odredbe članka 19. do 30. ovoga Pravilnika.

C.1. OPĆI UVJETI

Opći uvjeti za sve sustave uzgoja

Članak 55.

- (1) Posjednik mora osigurati pregled kokoši najmanje jednom dnevno.
- (2) Treba izbjegavati prejaku, stalnu i iznenadnu buku. Ventilatori, oprema za hranjanje i druga oprema ne smije proizvoditi prejaku buku.
- (3) Objekti moraju biti primjereno osvijetljeni tako da sve kokoši mogu vidjeti jedna drugu i da su jasno vidljive te da mogu percipirati svoju okolinu i pokazivati uobičajeni stupanj aktivnosti. Ako se raspolaže prirodnim osvijetljenjem, otvori za svjetlo moraju biti izgrađeni tako da se svjetlost jednakomjerno raspodijeli u prostoru.
- (4) U prvim danima nakon naseljavanja režim osvijetljenja mora biti takav da spriječi zdravstvene smetnje i smetnje ponašanja. Program osvijetljenja mora biti u skladu sa zahtjevima i normativima hibrida koji se uzgajaju. Unutar dnevnog ritma mora biti najmanje 8 sati neprekidnoga mraka, da bi se životinje odmorile. Zamračivanje i osvijetljivanje mora biti postupno.
- (5) Objekti i oprema koji dolaze u dodir s kokošima moraju biti redovno čišćeni i dezinficirani, a osobito prije ponovnog naseljavanja. Tijekom boravka kokoši u objektu mora biti održavana primjerena čistoća.
- (6) Feces je potrebno redovno odstranjivati.
- (7) Uginule kokoši treba uklanjati svaki dan.
- (8) Kavezi moraju biti takvi da kokoši ne mogu pobjeći.
- (9) Kod kaveza s dvije ili više etaža mora biti osigurana mogućnost nesmetane kontrole svih kaveza kao i pristup do svake kokoši.
- (10) Vrata kaveza moraju biti takvog oblika i veličine da se iz kaveza može izvaditi ili u njega staviti odrasla kokoš, a da joj se tim postupkom ne prouzroče patnje ili ozljede.
- (11) Zabranjeno je takvo postupanje s kokošima koje bi im uzrokovalo nepotrebne ozljede. Kako bi se spriječilo kljućanje perja i kanibalizam dopušteno je skraćivanje kljunova, ali pod uvjetom da to izvede osposobljena osoba i to samo na pilićima mlađim od 10 dana koji su namijenjeni za proizvodnju jaja.

C. 2. POSEBNI UVJETI ZA POJEDINAČNE SUSTAVE UZGOJA

Alternativni sustav uzgoja

Članak 56.

- (1) Sustavi moraju biti opremljeni tako da se kokošima nesilicama osigura:
 - a) najmanje 10 cm prostora za hranjenje po jednoj kokoši kod ravnih hranilica, odnosno najmanje 4 cm prostora za hranjenje po jednoj kokoši kod okruglih hranilica;
 - b) najmanje 2,5 cm prostora za piće po jednoj kokoši kod ravnih pojilica, odnosno najmanje 1 cm prostora za piće po jednoj kokoši kod okruglih pojilica. Kod napajanja kapljičnim pojilicama i šalicama za napajanje mora biti najmanje jedna pojilica na 10 kokoši. Ako su mjesta za napajanje opskrbljena fiksno postavljenim pojilicama, tada se u dometu svake kokoši moraju nalaziti barem po dvije šalice za napajanje ili dvije kapljične pojilice;

- c) odvojen prostor za nesenje jaja za svaku kokoš pojedinačno (gnijezdo) ili za skupinu kokoši (zajedničko gnjezdište). U slučaju pojedinačnih gnijezda, mora biti osigurano najmanje 1 gnijezdo na 7 kokoši, dok kod korištenja zajedničkog gnjezdišta mora biti osigurano najmanje 1 m² gnjezdišta za najviše 120 kokoši;
- d) najmanje 15 cm dužine odgovarajuće grede (bez oštih rubova) po jednoj kokoši. Grede ne smiju biti namještene iznad stelje. Vodoravna udaljenost među pojedinim gredama mora iznositi najmanje 30 cm. Vodoravna udaljenost između grede i zida mora iznositi najmanje 20 cm;
- e) najmanje 250 cm² površine sa steljom za kokoši, koja mora pokrivati najmanje jednu trećinu podne površine. Stelja mora biti čista, suha i ne smije štetiti zdravlju kokoši te od prhkog materijala koji omogućava kokošima zadovoljenje njihovih etoloških potreba.
- (2) Podovi moraju biti oblikovani tako da odgovarajuće podupru svaki naprijed okrenuti prst na obje noge.
- (3) Kod sustava uzgoja pri kojem se kokoši nesilice mogu slobodno kretati među pojedinačnim etažama:
- a) ne smije biti više od 4 etaže;
- b) među pojedinim etažama mora biti najmanje 45 cm prostora;
- c) pojilice i hranilice moraju biti raspoređene tako da su jednako dostupne svim kokošima;
- d) etaže moraju biti uređene tako da feces ne pada na donje etaže.
- (4) Kod sustava uzgoja pri kojem kokoši nesilice imaju uređen ispust:
- a) mora biti osigurano više otvora za neposredan izlazak u slobodni prostor, visokih najmanje 35 cm i širokih najmanje 40 cm te razmještenih po cijeloj dužini objekta. U svakom slučaju na skupinu od 1000 kokoši zajednički otvor mora iznositi 2 m.
- b) otvoreni ispusti moraju imati površinu primjerenu gustoći naseljenosti i prirodi terena, moraju biti ograđeni i omogućiti zaklon od nepovoljnih vremenskih uvjeta i grabežljivaca te imati odgovarajuće pojilice ukoliko je to potrebno.
- (5) Gustoća naseljenosti ne smije biti veća od 9 kokoši nesilica na m² korisne površine.

Sustavi uzgoja u neobogaćenim baterijskim kavezima

Članak 57.

Sustavi uzgoja u neobogaćenim baterijskim kavezima moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a) za svaku kokoš nesilicu na raspolaganju mora biti najmanje 550 cm² korisne površine, mjereno u vodoravnoj ravnini;
- b) svaki kavez mora imati hranilicu dužine najmanje 10 cm po pojedinoj kokoši;
- c) svaki kavez mora imati pojilicu u obliku korita dužine 10 cm po jednoj kokoši ili dvije kapljične pojilice ili dvije šalice za napajanje;
- d) kavezi moraju biti visoki najmanje 40 cm na najmanje 65% površine kaveza i ne niži od 35 cm na bilo kojoj točki;
- e) podovi moraju biti oblikovani tako da odgovarajuće podupiru svaki od naprijed okrenutih prstiju na svakoj nozi. Nagib poda ne smije biti veći od 14% ili 8°. Ako podovi nisu napravljeni od pravokutne žičane mreže, nagib poda može biti veći;
- f) kavezi moraju biti opremljeni odgovarajućim materijalom za trošenje kandži.

Sustav uzgoja u obogaćenim baterijskim kavezima

Članak 58.

Svi obogaćeni baterijski kavezi moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- 1) kokoši nesilice moraju imati:

- a) najmanje 750 cm² površine kaveza po kokoši, od čega 600 cm² korisne površine. Visina kaveza, osim visine nad korisnom površinom, mora iznositi najmanje 20 cm na svakoj točki, a ukupna površina ni kod jednog kaveza ne smije biti manja od 2000 cm²;
 - b) gnijezdo;
 - c) stelju koja ispunjava uvjete iz članka 56. stavka 1. točke e) ovoga Pravilnika te koja omogućava kljucanje i čeprkanje;
 - d) odgovarajuće grede, dužine najmanje 15 cm po jednoj kokoši.
- 2) svaki kavez mora imati hranilicu dužine najmanje 12 cm po jednoj kokoši;
 - 3) svaki kavez mora imati na raspolaganju sustav za napajanje, dostatan broju kokoši. Ako se koriste kapljične pojilice ili šalice za napajanje najmanje dvije moraju biti dostupne svakoj kokoši;
 - 4) u svrhu lakše kontrole, naseljavanja ili vađenja kokoši, prolaz među pojedinim redovima kaveza mora biti širok najmanje 90 cm, a udaljenost od poda objekta do prvog reda kaveza mora iznositi najmanje 35 cm;
 - 5) kavezi moraju biti opremljeni odgovarajućim materijalom za trošenje kandži.

Registracija farmi

Članak 59.

- (1) Farme iz članka 1., 56., 57. i 58. ovoga Pravilnika moraju biti registrirane pri Upravi.
- (2) Zahtjev za registraciju farmi iz stavka 1. ovoga članka podnosi se nadležnom veterinarskom uredu.
- (3) Zahtjev iz stavka 2. ovoga članka sadrži:
PODATKE O FARMI
 - a) naziv i adresu gospodarstva tj. adresu na kojoj se nalazi objekt, ako nije smješten na istoj adresi kao i gospodarstvo,
 - b) ime i adresu fizičke osobe odgovorne za životinje, ukoliko ta osoba nije njihov posjednik;
 - c) registracijske brojeve drugih objekata za koje je odgovorna osoba iz točke b) ovoga stavka;PODATKE O POSJEDNIKU, AKO TO NIJE OSOBA KOJA JE ODGOVORNA ZA ŽIVOTINJE
 - d) ime i adresu te sjedište posjednika, u slučaju da to nije ista osoba koja je odgovorna za životinje;
 - e) registarske brojeve drugih objekata/gospodarstava, koje posjeduje ili kojima upravlja;DRUGE PODATKE O FARMI
 - f) maksimalan kapacitet objekta, izraženo brojem životinja koje se mogu istovremeno uzgajati na farmi, u skladu s odobrenom projektnom dokumentacijom. Za već izgrađene farme koje nemaju obvezu izrade tehnološke dokumentacije, maksimalan kapacitet u skladu s odredbama ovoga Pravilnika koje uređuju pitanje dobrobiti životinja;
 - g) naziv ovlaštene veterinarske organizacije i ime i prezime ovlaštenog/ovlaštenih veterinar(a) odgovornog/ih za provedbu poslova iz područja javnih ovlasti;
 - h) za uzgoje kokoši nesilica identifikacijski broj farme mora sadržavati i sljedeći kod koji određuje vrstu uzgoja:
 - broj 1 za slobodni uzgoj;
 - broj 2 za štalski uzgoj;
 - broj 3 za baterijski uzgoj.
- (4) Zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka prilaže se i izjava posjednika da uzgoj ispunjava uvjete iz ovoga Pravilnika.
- (5) Posjednik mora o svim promjenama podataka iz stavka 3. ovoga članka odmah obavijestiti nadležni veterinarski ured radi izmjene podataka u Upisniku.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 60.

(1) Farme iz članaka 56., 57. i 58. ovoga Pravilnika moraju biti registrirane i mora im biti dodijeljen identifikacijski broj do 1. siječnja 2008. godine.

(2) Uzgoj u kavezima iz članka 57. ovoga Pravilnika dopušten je do 1. siječnja 2012. godine, a od 1. siječnja 2009. godine kavezi se ne smiju više proizvoditi niti prvi put stavljati u upotrebu.

Članak 61.

(1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka:

– na farme na koje se odnose odredbe članaka 31., članka 50. stavka 3. i članka 56. stavaka 1. do 4. ovoga Pravilnika, počinju se primjenjivati od 1. siječnja 2009. godine;

– na novoizgrađene i obnovljene farme te one koje se, nakon stupanja na snagu ovoga Pravilnika, prvi put koriste, odredbe članka 39. stavaka 2. do 6. i članka 51. stavaka 1. do 3. i stavka 10. ovoga Pravilnika, počinju se primjenjivati od 1. siječnja 2009. godine;

– na farme koje su izgrađene prije stupanja ovoga Pravilnika na snagu, odredbe članka 39. stavaka 2. do 6. i članka 51. stavaka 1. do 3. i stavka 10. ovoga Pravilnika, počinju se primjenjivati od 1. siječnja 2013. godine;

– na farme koje su izgrađene prije stupanja na snagu ovoga Pravilnika, članak 56. stavak 5. ovog Pravilnika počinje se primjenjivati od 1. siječnja 2012. godine;

– odredbe članka 57. ovoga Pravilnika počinju se primjenjivati od 1. siječnja 2009. godine;

– odredbe o uzgoju u kavezima iz članka 58. ovoga Pravilnika počinju se primjenjivati od 1. siječnja 2009. godine.

Klasa: 322-01/05-01/48

Urbroj: 525-01-05-01

Zagreb, 5. studenoga 2005.

Ministar

Petar Čobanković, v. r.

PRILOG

1. Vrsta i kategorija životinja na koju se odnosi točka 2. ovoga Priloga:

- telad,
- svinje,
- kokoši nesilice.

2. Obrazac Godišnjeg izvješća o zahtijevanim podacima za svaku vrstu i kategoriju životinja u skladu s odredbama ovog Pravilnika

Nadležni veterinarski ured:	Godina:
Vrsta i kategorija životinja: ☐ Telad ☐ Svinje ☐ Kokoši nesilice ☐ Drugo _____	
Broj farme:	Broj inspekcijskih pregleda:

Vrsta i broj prekršaja:		Broj poduzetih mjera:		
Uvjeti	Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama	Rješenja	Mandatne kazne	Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka
Osoblje	Za životinje se mora brinuti primjeren broj ljudi s potrebnim znanjem, stručnom osposobljenošću, spretnošću i odgovornim odnosom prema životinjama			
Kontrola uzgoja	<p>Sve životinje u uzgoju moraju biti pregledane najmanje jednom dnevno od strane posjednika.</p> <p>Moraju biti osigurani uvjeti za sve potrebne preglede, uključujući osvjetljenje objekta, tako da je moguće obaviti pregled životinja u bilo koje doba.</p> <p>Bolesne, ozlijeđene i iznemogle životinje moraju biti odmah zbrinute na odgovarajući način.</p> <p>Mora biti osiguran i odgovarajući odvojeni smještaj bolesnih, ozlijeđenih ili iznemoglih životinja.</p> <p>Posjednik mora pravovremeno zatražiti veterinarsku pomoć i brigu za bolesne ili ozlijeđene životinje, veterinarsku pomoć kod poroda kada je potrebna, te odgovarajuću njegu bolesnih, ozlijeđenih i iznemoglih životinja.</p>			
Bilješke	<p>Posjednik mora voditi evidencije o liječenju životinja, a pored toga mora i redovno upisivati uginuća.</p> <p>Posjednik mora čuvati evidencije najmanje 3 godine od zadnjeg unosa podataka te ih dati na uvid na zahtjev veterinarskog inspektora.</p>			
Sloboda kretanja	Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja, primjerena njihovoj vrsti, pasmini, starosti, stupnju razvoja, prilagođenosti i udomaćenosti, kojom će se spriječiti nepotrebne patnje s obzirom na njihove fiziološke i etološke potrebe, u skladu s utvrđenim iskustvima i znanstvenim saznanjima.			
Objekti	Materijali za izgradnju objekata, odjeljaka i opreme, s kojima životinje dođu u dodir ne smiju biti štetni za životinje. Moraju biti dovoljno otporni i			

	prikladni za jednostavno čišćenje i dezinfekciju. Objekti i oprema moraju biti uređeni tako, da ne uzrokuju ozljede životinja.			
	Osvjetljenje, toplina, vlažnost, kruženje zraka, prozračivanje, koncentracija plinova, higijena i jačina buke u prostorima u kojima se nalaze životinje, moraju odgovarati vrsti životinje i stupnju razvoja, njezinoj prilagođenosti i udomaćenosti te fiziološkim i etološkim potrebama. Životinje u objektima ne smiju biti stalno u mraku. Kad nema dovoljno prirodne svjetlosti, mora biti osigurano primjerno umjetno osvjetljenje. Kod upotrebe umjetnog osvjetljenja treba odrediti vrijeme za odmor, kad životinje moraju biti u mraku.			
Oprema	Posjednik mora osigurati da tehnička oprema u uzgoju bude provjerena najmanje jednom dnevno te da se utvrđeni kvarovi uklone u što kraćem vremenu. Ako to nije moguće, potrebno je upotrebom nadomjesnih metoda hranjenja i napajanja te održavanja higijene osigurati zdravlje i zaštitu životinja. Ako se koristi umjetno prozračivanje u objektu za životinje, mora biti osiguran alternativni sustav, koji je dovoljan da bi se osiguralo zdravlje i zaštita životinja, dok se ne uklone kvarovi na glavnom sustavu te alarmni sustav koji upozorava na pojavu kvara u sustavu prozračivanja. Alarmni sustav mora biti redovno održavan i provjeravan na propisan način.			
Voda, hrana i druge tvari	U prehranu životinja moguće je uključiti dopuštene tvari u preventivne, terapijske ili zootehničke svrhe, za koje je znanstvenim metodama ili iskustvima dokazano, da ne štete zdravlju i zaštiti životinja.			
Uzgoj i uzgojni postupci	Ne smiju se koristiti uzgoj i postupci vezani za životinje koji im mogu prouzročiti patnju ili ozljede. Iznimno je dopušteno koristiti postupke koji za životinje predstavljaju kratkotrajno opterećenje, ali ne uzrokuju trajne ozljede, a dopušteni su odgovarajućim			

	propisima.			
Uzgoj i uzgojni postupci	Životinje se ne smije toviti, ako je na osnovi njihovog genotipa ili fenotipa moguće očekivati da će to štetno djelovati na zdravlje i zaštitu životinja.			

Primjedbe:

Mjesto i datum:

Potpis odgovorne osobe:

Mjesto pečata: